

Berättelser om den fria bildningens framtid

Petri Salo

professor i vuxenpedagogik, Åbo Akademi Vasa

Bildningsalliansens årskongress 2025

04.04.2025 Vasa/Alma

Tjugosex inlevelseberättelser insamlade på årskongressen 2024 (14 Pos/**12 Neg**)

Föreställ dig följande situation: Det är våren 2026. Du arbetar fortsättningsvis som rektor/planerare/administratör/lärare på ett institut/en folkhögskola/en studiecentral/ett idrottsinstitut. Du är **inte nöjd med er verksamhet**, den är **inte stabil** och **ni har inte lyckats utveckla den** enligt era intressen och behov.

Skriv en berättelse om det som lett till den ovan beskrivna situationen, alternativt gör anteckningar t.ex. med hjälp av franska streck. Innan du börjar skriva, vänligen ringa in din uppgift och den organisation du arbetar inom av de ovan angivna alternativen.

LÄRARE - PERSONAL

POSITIVA

Tillräckligt med lärare, stabilitet i personalen

Motiverad, engagerad, genuint intresserad

Gemenskap, arbetsglädje, arbetsklimat - tillåtande, uppmuntrande verksamhetskultur

Gemensamt uppställda mål, alla drar åt samma håll

Samarbete i team fungerar, man tar ansvar visar respekt för andra

Hanterbar arbetsbelastning/börda - arbetet meningsfullt

NEGATIVA

Minskningar, uppsägningar av lärare, administrativ och servicepersonal

Byte av lärare, otydliga arbetsbeskrivningar

Svårt att rekrytera – för låga arvoden

Icke-fungerande arbetsgemenskap – bevakar egna intressen, dålig stämning

Arbetsbelastning, utbrändhet, sjukledighet - motivation

LÄRARE - PERSONAL

POSITIVA

Tillräckligt med lärare, stabilitet i personalen

Motiverad, engagerad, genuint intresserad

Gemenskap, arbetsglädje, arbetsklimat - tillåtande, uppmuntrande verksamhetskultur

Gemensamt uppställda mål, alla drar åt samma håll

Samarbete i team fungerar, man tar ansvar visar respekt för andra

Hanterbar arbetsbelastning/börda - arbetet meningsfullt

NEGATIVA

Minskningar, uppsägningar av lärare, administrativ och servicepersonal

Byte av lärare, otydliga arbetsbeskrivningar

Svårt att rekrytera – för låga arvoden

Icke-fungerande arbetsgemenskap – bevakar egna intressen, dålig stämning

Arbetsbelastning, utbrändhet, sjukledighet - motivation

LÄRARE - PERSONAL

Hemligheten bakom den framgångsrika fria bildningen är den engagerade och genuint intresserade personalen. Efter en grundlig utvärdering av verksamheten, verksamhetskulturen, ledningsstrukturen fungerar kommunikationen väl i alla riktningar. Personalen motiverad och med att man vet det gemensamma målet.

Vi har engagerade lärare som brinner för sitt jobb. Det går fortbildningar och söker inspiration för att göra sina lektioner så intressanta som möjligt. Till exempel nya koreografier, uppdaterade sätt att lära ut språk, moderna körlåtar för den modernare kören

Personalen trivs och mår bra. Arbetsbördan är i balans och arbetet upplevs meningsfullt.

Positiv anda i arbetsgemenskapen och vi har uppställda mål som vi arbetar mot. Arbetsbelastningen är hanterbar och glädje och gemenskap genomsyrar vår vardag.

KURSFORMAT

POSITIVA

Nya, uppdaterade former, nya pedagogiska metoder (intressanta lektioner, flera innehåll samma lektion)

Individualisering, kurser med skräddarsydda innehåll

Hög kvalitet, valuta för pengarna

Studiepoäng, kompetensmärken, läroplan för kompetens för välmående

Flexibla tidpunkter, barnpassning, kursbuss

NEGATIVA

Inga onlinekurser – kortvarigt intresse

Mindre undervisningstimmar

Kurser endast kvällstid – förlorat arbetslösa och pensionärer

KURSUTBUD

Felaktigt och otillräcklig, krymper

Populära kurser kan inte genomföras pga ärarbrist och nya har inte lockat deltagare

Satsat på säkra kort (ekonomi)

Förlorat integrationsutbildningen

DELTAGARE

POSITIVA

Sänkta avgifter gett brett deltagarunderlag

Beaktat intresse och behov, kursönskemål – kurser kan genomföras

Fokuserade målgrupper

Engagerat yngre och medelålders deltagare

NEGATIVA

Minskar, för få för att få gå runt

Missnöje med populära kurser – finner kurser på annat håll

Målgrupper – gamla faller bort, inte lyckats engagera unga/nya

EKONOMI

POSITIVA

Stabil och i balans – kommunens ekonomi stabil – fortsatt satsning

Höjt kursavgifter

Lyckade inbesparingar

Projektf finansiering

NEGATIVA

Nedskärningar – minskade statsandelar - Minskad personal

Höjda kursavgifter

Ersättning endast för förverkligade kurser/lektioner som lärare hållit

I POSITIVA FRAMTIDSSCENARIER ÄVEN

Målmedvetet **SAMARBETE** med företag, andra skolor, granninstitutet och utanför kommungräns

Reflektioner kring och ställningstagande i fråga om **UPPGIFTEN**

Skapa gemenskap och stå för trygghet utgående från en värdegrund, värna själv om bildning

Erbjuda möjlighet till fysiska träffar, hands-on kunskapsutveckling, utbildningar med personligt mervärde och välmående

Agera som motpol i ett individualiserat, nätbaserat prestationssamhälle

Kunskapslyft i i medborgarsamhälle genom attraktiva linjer, mångsidig verksamhet, möjligheter till fortbildning och kompetensutveckling

Hantera framtid genom (i positiva scenarier)

Grundlig utvärdering av kunder och verksamhet

SWOT-analys – utröna behov och anamma önskemål

Analysera rutiner, processer och ansvarsområden

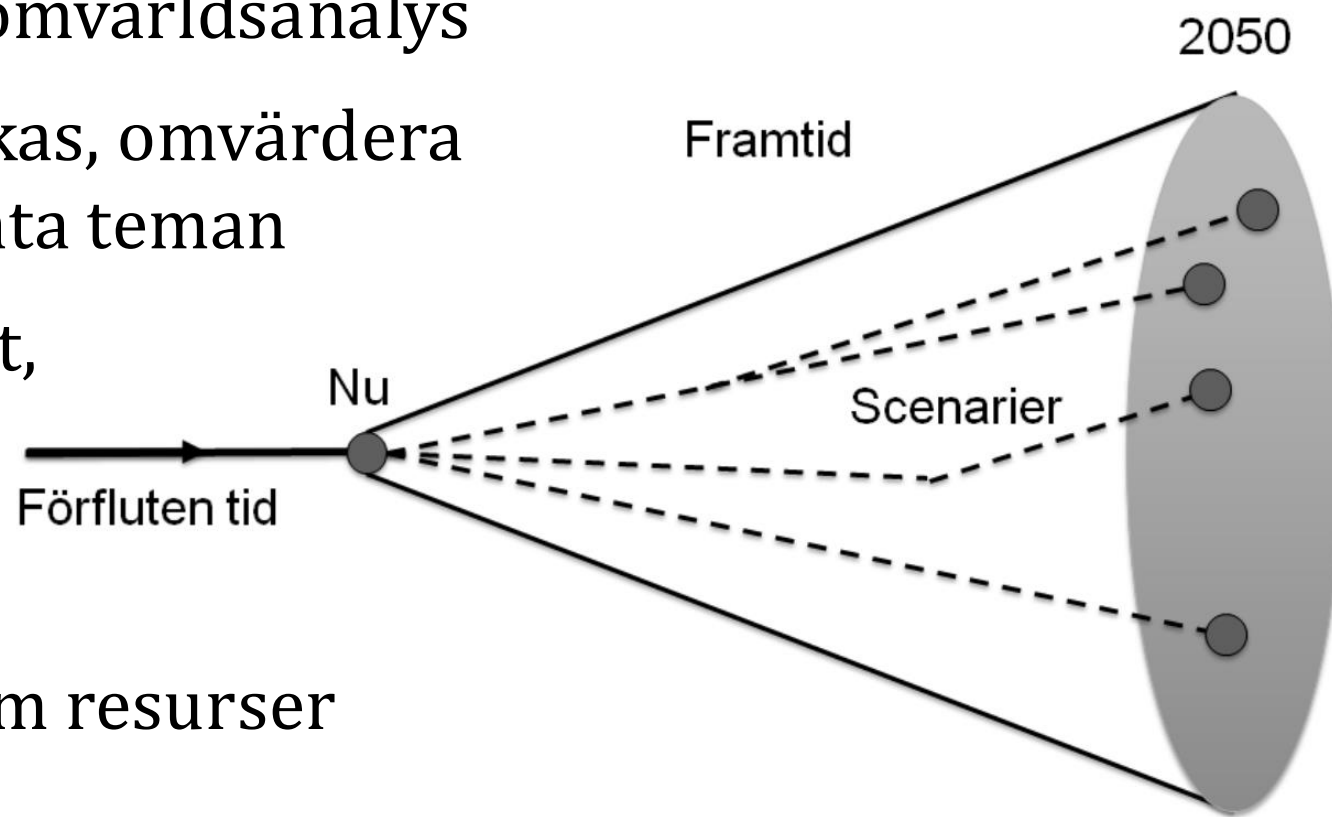
Trendspaning –framtidstänk - omvärldsanalys

Höja ribban, pröva och misslyckas, omvärdera vad satsa på, identifiera relevanta teman

Uppfylla deltagarnas nyfikenhet, svara mot samhällsbehov

Strategiskt, proaktivt arbete

Nya linjer och innehåll - rikta om resurser

Leda och lära materialet tillgängligt på nätet

<https://laraochleda.sfv.fi/sv/inledning/>

